

3.4 Açıklamalar

3.4.1 Finansal Raporlama Esasları

TCMB, yasal defterlerini vergi mevzuatına ve 1211 sayılı TCMB Kanunu'na, yasal finansal tablolarını 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK)'na ve 1211 sayılı TCMB Kanunu'na uygun olarak hazırlamaktadır.

Muhasebenin dönemsellik, tam açıklama, ihtiyatlılık, sosyal sorumluluk, kişilik, işletmenin sürekliliği, parayla ölçülme, maliyet esası, tarafsızlık ve belgelendirme, tutarlılık, özün önceliği ve önemlilik ilkeleri, finansal olayların kaydedilmesi ve ölçülmesinde TCMB muhasebe uygulamalarının temel dayanağını oluşturmaktadır.

TCMB'nin gerçekleştirdiği işlemler işlem tarihindeki kurlar üzerinden Türk lirasına çevirmektedir. Finansal tabloların hazırlanması sırasında, yabancı para cinsinden kayıtlara geçirilmiş olan varlık ve yükümlülük hesapları raporlama tarihindeki cari döviz ve efektif alış kurları esas alınarak Türk lirasına çevirmektedir.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi gereğince, Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin ve uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının değişmesi nedeniyle Bankanın aktifindeki ve pasifindeki dövizlerin, efektiflerin ve yabancı para cinsinden diğer varlık ve yükümlülükler ile altınların değerlendirilmesi sonucu oluşan değerlendirme farkları ayrı bir hesapta izlenir. Bu değerlendirme farklarının ortalama maliyet yöntemine göre hesaplanan gerçekleşmiş tutarları kâr zarar hesaplarına aktarılır.

Finansal tablolar, Türk lirası cinsinden ifade edilmektedir.

3.4.1.1 Altın Rezervi

TCMB altın rezervleri, TCMB kasasında, yurt dışı bankalarda ve BİST nezdinde tutulan uluslararası standartta olan ve uluslararası standartta olmayan altınlardan oluşmaktadır.

Banka, altın rezervlerinin yönetimine ilişkin olarak, doğrudan alım ve satım işlemleri, altın muhafaza hesapları, vadeli altın depo işlemleri, altın karşılığı döviz ve döviz karşılığı altın swapları, lokasyon swapları, fiziki altın nakil işlemleri ve benzeri işlemleri yapabilmektedir.

Zorunlu karşılık tesisi için bankalar ve finansman şirketleri tarafından yatırılan altınlar da yurt dışı bankalar ve BİST nezdinde takip edilmektedir.

Altın, alım tarihinde geçerli fiyatlar üzerinden kayda alınmakta ve izleyen dönemlerde Gerçeğe Uygun Değer (GUD) ile değerlendirilmektedir. GUD, haftanın ve ayın son iş gününde Londra Altın Borsasında açıklanan son gün saat 10:30'da kote edilen altın fiyatı ve 1 ons altın = 31,1035 gram esas alınarak hesaplanmakta, bu değerleri üzerinden günlük olarak Türk lirasına çevrilerek bilançoda gösterilmektedir. Altının fiyat ve kur farkı değişiminden kaynaklanan GUD değişiklikleri gerçekleşmiş kazanç ya da kayıp olarak 1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi gereğince "Değerleme Hesabı"nda takip edilmektedir.

3.4.1.2 Finansal Varlıklar ve Yükümlülükler

a) GUD Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar

Likidite yönetimi ve rezerv yönetimi amacıyla tutulan Türk lirası ve yabancı para menkul kıymetler GUD farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklardır.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun açık piyasa işlemleri ile ilgili 52. maddesine ve altın ve dövizle ilgili işlemlere ilişkin 53. maddesine dayanılarak, TCMB'nin kendi nam ve hesabına satın aldığı menkul kıymetler bu grupta sınıflandırılmaktadır. GUD farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar, kayda alınmalarının ardından ay sonları itibarıyla GUD'ları ile değerlemeye tabi tutulmakta ve oluşan kazanç ve kayıplar, kâr/zarar hesaplarına intikal ettirmektedir. Bu finansal varlıkların elde etme maliyeti ile GUD'ları arasındaki değer farkları, bilançoda "3. Yurt Dışı Bankalar" ve "5. Menkul Kıymetler" kalemlerine yansıtılmaktadır.

GUD, BİST'te aynı gün valörlü işlemler için oluşan ağırlıklı ortalama fiyat, bu fiyatların bulunmaması durumunda ise, ilgili menkul kıymetlerin TCMB'nin Resmi Gazete'de günlük olarak açıkladığı fiyatları üzerinden hesaplanmaktadır. Yabancı para menkul kıymetler, ay sonları itibarıyla ilgili uluslararası piyasalarda oluşan kapanış fiyatları üzerinden hesaplanan GUD'ları ile değerlendirilmektedir.

GUD farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların elde tutulması esnasında kazanılan faizler, faiz gelirleri içerisinde gösterilmektedir.

b) Krediler

TCMB tarafından verilen krediler, kredi tutarının karşı tarafa transferi ile kayıtlara yansıtılmaktadır. Krediler etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyeti üzerinden gösterilir. Etkin faiz yöntemi; finansal varlığın itfa edilmiş maliyet ile değerlendirilmesi ve ilgili faiz gelirinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması durumunda daha kısa bir zaman dilimi süresince tahsil edilecek tahmini nakit toplamını, ilgili finansal varlığın tam olarak net bugünkü değerine indirgeyen orandır.

c) İştirakler

İlk olarak alış maliyetleri ile kaydedilmektedir. Kayda alınmalarını takip eden dönemlerde GUD'u, piyasa fiyatları veya diğer değerlendirme yöntemleri kullanılarak belirlenmektedir. GUD değişiklikleri sebebiyle oluşan gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplar, "12. Diğer Pasifler" kaleminde takip edilmektedir. İştiraklere ilişkin temettümler, temettü alma hakkının kesinleştiği dönemde kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

d) Geri Satım Vaadiyle Alım İşlemleri

Türk lirası cinsinden menkul kıymetlerin geri satım vaadiyle alım işlemleri TCMB'nin yürüttüğü açık piyasa işlemleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Geri satım vaadiyle alım işlemleri, teminat karşılığı verilen kredi şeklinde muhasebeleştirilmektedir. Nakit alacaklar, işlem tarihinde verilen tutar kadar, aktifte "6. Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar / 6.1 Açık Piyasa İşlemleri" kaleminde gösterilirken, teminat olarak alınan menkul kıymetler nazım hesaplarda takip edilmektedir. Bankalardan alınan faizler etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlemten doğan faiz geliri kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

e) Finansal Varlıklarda Değer Düşüklüğü

GUD farkı kâr veya zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlıklar için beklenen kredi değer düşüklüğü modeli uygulanmaktadır. Beklenen kredi zararının hesaplanmasında kredi derecelendirme kuruluşlarının her yıl yayınladıkları geçiş matrisi verileri kullanılmaktadır. Temerrüt halinde kayıp oranı için Basel düzenlemelerinde önerilen %45 oranı temel alınmaktadır. Temerrüt tutarı, temerrüt olasılığı ve temerrüt halinde kayıp oranı kullanılarak beklenen kredi zararı hesaplanmaktadır.

f) Finansal Varlıkların Bilanço Dışı Bırakılması

TCMB, finansal varlığa ait nakit akışlarına ilişkin sözleşmeden doğan haklarının süresinin dolması veya ilgili finansal varlığı ve bu varlığın mülkiyetinden doğan tüm riskleri ve kazanımları başka bir tarafa devretmesi durumunda söz konusu varlığı bilanço dışı bırakmaktadır.

g) GUD Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Finansal Yükümlülükler

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 52. maddesi gereğince, para politikası hedeflerine uygun olarak para arzının ve ekonominin likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi amacıyla, açık piyasa işlemleri çerçevesinde TCMB'nin kendi nam ve hesabına, ikincil piyasada alınıp satılabilen ve vadesi 91 günü aşmayan likidite senetleri ihraçları bu

grupta sınıflandırılmaktadır. TCMB, likidite senetlerini ihraç tutarı üzerinden muhasebeleştirmekte, ay sonları itibarıyla TCMB'nin Resmi Gazete'de günlük olarak açıkladığı fiyatlar üzerinden GUD'u ile göstermektedir. İhraç tutarı ile GUD'u arasındaki farklar ay sonları itibarıyla kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır. Bilanço tarihi itibarıyla TCMB'nin likidite senedi ihracı bulunmamaktadır.

h) Diğer Finansal Yükümlülükler

Diğer finansal yükümlülükler etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte itfa edilmiş maliyet bedeli esas alınarak muhasebeleştirilmektedir.

i) Geri Alım Vaadiyle Satım İşlemleri

Geri alım vaadiyle satım işlemleri, teminat karşılığı alınan mevduat şeklinde muhasebeleştirilmektedir. Teminat olarak verilen menkul kıymetler bilançonun aktifinde "5. Menkul Kıymetler" içerisinde gösterilirken, nakit borçlar, işlem tarihinde alınan tutar kadar, pasifte "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar/ 2.1 Açık Piyasa İşlemleri" başlığı altında takip edilmektedir. Bankalara ödenecek faiz etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlem için ödenen faiz gideri, kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

j) TL Depo Karşılığı Döviz Depo İşlemleri

Verilen döviz depo bilançonun aktifinde "7. Yurt İçi Bankalar" kaleminde, alınan TL depo bilançonun pasifinde "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar/ 2.4 Diğer" kaleminde takip edilmektedir. Döviz depolarından tahsil edilen faiz ve TL depolara ödenen faiz, "etkin faiz yöntemi" kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlemde doğan faiz geliri ve işlem için ödenen faiz gideri kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

k) TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz Satış İşlemleri

Valör tarihinde döviz satış taahhüdü ile TL alacaklar nazım hesaplarda muhasebeleştirilmekte, ay sonlarında GUD artışları/azalışları bilançoda "13. Diğer Aktifler / 13.4 Diğer" kaleminde ve kâr/zarar tablosunda takip edilmekte, vadede işlemde doğan kur farkına ilişkin TL ödemeleri/tahsilatları kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

BİST VİOP Nezdinde TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz Alım-Satım İşlemlerinde ise, sözleşmelerin değer artış ve azalışları günlük olarak kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

l) Para Takası İşlemleri

Para takası anlaşmasına konu olan YP borçlar ve TL alacaklar valör tarihinde nazım hesaplarda muhasebeleştirilmekte, bilançonun aktifinde "3. Yurt Dışı Bankalar / 3.3 Diğer" ve pasifinde "3. Mevduat / 3.2 Bankacılık Sektörü Mevduatı / 3.2.2 Yurt Dışı Bankalar" kalemlerinde takip edilmektedir. Para takası anlaşması çerçevesinde yapılan kullanımlardan tahsil edilen ve ödenen faiz "etkin faiz yöntemi" kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede tahsil edilen/ödenen faiz kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

m) Swap İşlemleri

TCMB ve BİST nezdinde yapılan swap işlemlerinin valör tarihinde ilgili kıymetlerin (TL, döviz, altın) alışı/satışı gerçekleştirilir. Valör tarihinde alışı/satışı taahhüdü ile borçlar/alacaklar nazım hesaplarda muhasebeleştirilmektedir. Ay sonlarında GUD artışları/azalışları bilançoda "13. Diğer Aktifler / 13.4 Diğer" kaleminde ve kâr/zarar tablosunda takip edilmekte, vadede işlemde doğan kâr/zarar ve faize ilişkin tutarlar kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

3.4.1.3 Gelirler ve Giderler

a) Faiz Geliri/Gideri

Dönemsellik ilkesinin gereği olarak henüz vadesi gelmemiş alacaklar ve borçlara ait faizler için ay sonlarında gelir ve gider reeskontları, vadesi gelen ancak tahsilatı veya ödemesi bir sonraki dönemde yapılacaklar için ise gelir ve gider tahakkukları yapılmaktadır.

b) Komisyon ve Hizmet Geliri/Gideri

TCMB'nin ticari bankalar, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile muhtelif kişi ve kuruluşlarla olan işlemlerinden dolayı ödediği ya da tahsil ettiği komisyon ve hizmet geliri ve gideri, tahsil edildiği veya ödendiği dönemde gelir veya gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Tahsilatı veya ödemesi bir sonraki dönemde gerçekleşecekler için gelir veya gider tahakkukları yapılmaktadır.

3.4.1.4 Duran Varlıklar

Duran varlıklar, arsalar, binalar ve bina maliyetine giren ilave harcamalar ile demirbaşlar ve yazılım ürünlerinden oluşmaktadır. TCMB bilançosundaki arsalar maliyet değerleri üzerinden, binalar, demirbaşlar ve yazılımlar ise amortismanları ile netleştirilmiş değerleri üzerinden bilançoda gösterilmektedir. Duran varlıkların elden çıkarılması sonucunda satış bedeli ile varlığın netleştirilmiş değeri arasındaki fark, gelir veya gider olarak kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır. Arsalar dışındaki duran varlıkların amortismanları Vergi Usul Kanunu (VUK) Genel Tebliğlerinde yer alan faydalı ömürleri dikkate alınarak kıst amortisman yöntemine göre hesaplanmaktadır.

3.4.1.5 Tedavüldeki Banknotlar

1211 sayılı TCMB Kanunu ile Türkiye'de banknot ihraç etme yetkisi sadece TCMB'ye verilmiştir. Tedavüle çıkarılan banknot miktarı TCMB bilançosunda "1. Tedavüldeki Banknotlar" kaleminde gösterilmektedir. TCMB, tedavülde bulunan banknotları gerekli gördüğü zaman yeni banknotlarla değiştirebilmektedir. Tedavüldeki banknotlar, finansal tablolarda banknotların nominal değerleriyle gösterilmektedir.

TCMB'nin banknot matbaasında üretilen yarı mamul banknot stokları "15. Diğer Aktifler" kalemi altında maliyet bedeli ile izlenmektedir. Banknotlar ile ilgili harcamalar aktifleştirilmekte ve banknotlar TCMB'nin yedek deposuna aktarıldığında giderleştirilmektedir. Mamul ve yarı mamul maliyetleri; doğrudan maliyetler ile amortisman gideri, personel gideri, banknot taşıma gideri ve diğer üretim giderleri gibi genel giderleri içermektedir.

3.4.1.6 Karşılıklar

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 59. maddesine göre, TCMB'nin yıllık gayri sâfi kârından ertesi yıllara has işlemler dolayısıyla meydana gelebilecek muayyen riskleri karşılamak üzere Banka Meclisince uygun görülebilecek tutarlarda provizyonlar ayrılabilir.

3.4.1.7 Çalışanlara Sağlanan Faydalar

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı, emeklilik veya işten ayrılma durumunda ödenmektedir. Ödenecek tutar, mensubun unvanı ve hizmet yılına göre ilgili kanunlarda belirtilen esaslara göre hesaplanmaktadır.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla ileride doğması beklenen yükümlülük tutarlarının net bugünkü değerine göre hesaplanmakta ve finansal tablolara yansıtılmaktadır.

3.4.1.8 Vergiler

a) Ödenecek Vergiler

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 1. maddesi gereğince "anonim şirket" olarak kurulan TCMB, kurumlar vergisi mükellefidir. TCMB, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesine göre ücretler, serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemeler, mevduat faizleri vs. üzerinden, ayrıca 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesine göre dar mükellefiyete tabi kurumlara yapılan gayrimenkul sermaye iratları, serbest meslek kazançları ve anılan maddede belirtilen diğer kazançlar dolayısıyla yapılan ödemeler üzerinden tevkifat yapmakla sorumludur.

TCMB, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) mükellefidir.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi kapsamındaki varlık ve yükümlülüklerden TCMB lehine oluşan gerçekleşmemiş değerlendirme farkları, değerlemenin yapıldığı dönem kazancına dâhil edilmemekte ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir olarak dikkate alınmamaktadır. TCMB aleyhine oluşan gerçekleşmemiş değerlendirme farkları da değerlemenin yapıldığı dönem kazancından düşülmemekte ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınmamaktadır.

Repo-ters repo gelirlerimiz üzerinden kesilen ve geçici vergiden mahsubu yapılan vergi tutarları ile ödenmiş olan geçici vergi tutarları bilançoda "13. Diğer Aktifler / 13.4 Diğer" kaleminde izlenmektedir.

Cari döneme ait kurumlar vergisi, kâr/zarar tablosuna gider olarak yansıtılmaktadır. Vergi işlemlerine ilişkin düzeltmeler cari dönemde işlem tarihleri esas alınarak gerçekleştirilmektedir.

b) Ertelenmiş Vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile Merkez Bankası Kanunu ve Vergi Kanunlarına göre tutulan defter kayıtları arasındaki geçici farkların vergi etkisinden kaynaklanmaktadır. Ertelenmiş vergi varlığı bilançonun aktifinde, ertelenmiş vergi yükümlülüğü bilançonun pasifinde gösterilmektedir.

Cari döneme ait vergi, ilgili dönemin kurumlar vergisi ile ertelenmiş vergideki değişimi içermektedir.

TCMB Kanunu 61. Madde gereği kurumlar vergisi matrahına konu olmayan "Değerleme Hesabı" üzerinden ertelenmiş vergi hesaplanmamaktadır.

3.4.1.9 Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Finansal Tablolarının Düzeltilmesi

Finansal durumun karşılaştırılabilmesine imkân vermek üzere, TCMB'nin cari ve önceki dönem finansal tabloları birlikte sunulmaktadır. Cari dönem finansal tablolarının sunumu ile uygunluk sağlanması açısından önceki dönem finansal tabloları gerekli görüldüğünde yeniden sınıflandırılmakta ve önemli farklılıklar açıklanmaktadır.

3.4.1.10 Saklama İşlemleri

Çeşitli kişi ve kuruluşlara ait emanete alınan varlıklar, saklama amacıyla elde tutulduklarından nazım hesaplarda izlenmektedir.

3.4.2 Finansal Tablo Kalemlerine İlişkin Açıklamalar

3.4.2.1 Altın

Altın mevcudu, 553.193.013,48 safi gram karşılığı 160.904.576.084 TL tutarında uluslararası standartta olan ve 2.832.327,42 safi gram karşılığı 823.825.377 TL tutarında uluslararası standartta olmayan altınlardan oluşmaktadır. Uluslararası standartta olan altınların bir kısmı TCMB'ye ait olup, bir kısmı ise zorunlu karşılık tesisi için ve teminat olarak yatıran bankalara aittir. Söz konusu altınlar, TCMB kasalarında, BİST ve yurt dışındaki bankalar nezdinde muhafaza edilmektedir.

Tablo 3.4.2.1.1: Altın

	2019		2018	
	Safi Gram	TL	Safi Gram	TL
Uluslararası Standartta Olan Altın	553.193.013	160.904.576.084	488.531.099	105.904.019.148
TCMB mali altın	411.815.078	119.782.659.733	253.290.053	54.908.346.038
BoE nezdinde	5.939.153	1.727.492.715	5.939.153	1.287.492.602
TCMB nezdinde	34.015.936	9.894.050.862	33.670.645	7.299.139.491
BİST nezdinde	371.859.988	108.161.116.156	213.680.255	46.321.713.945
Bankalar zorunlu karşılık altını	140.681.436	40.919.328.764	234.404.638	50.814.356.190
BoE nezdinde	42.959.521	12.495.428.120	90.013.832	19.513.244.093
BİST nezdinde	97.721.915	28.423.900.645	144.390.806	31.301.112.098
Finansman şirketleri zorunlu karşılık altını	-	-	654.653	141.916.050
BoE nezdinde	-	-	654.653	141.916.050
Teminat olarak verilen altınlar	696.500	202.587.586	-	-
BİST nezdinde	696.500	202.587.586	-	-
Hazine Altını	-	-	181.755	39.400.869
BİST nezdinde	-	-	181.755	39.400.869
Uluslararası Standartta Olmayan Altın	2.832.327	823.825.377	3.177.798	688.884.578
TCMB'ye ait	2.832.218	823.793.533	2.832.113	613.946.990
Koleksiyon (TCMB'ye ait)	109	31.844	109	23.733
Hazine'ye ait	-	-	345.575	74.913.854

NOT: Altın, 1 ons altın = 31,1035 gram esas alınarak, 1.523,00 USD/Ons fiyatı (2018: 1.281,65) ile ve 31.12.2019 tarihli ABD doları döviz alış kuru olan 5,9402 TL (2018: 5,2609 TL) kullanılarak değerlendirilmiştir. Buna göre 1 safi gram altın fiyatı = (1.523,00 x 5,9402) / 31,1035 = 290,87 TL olarak gerçekleşmiştir.

Uluslararası standartta olan altınlar, TCMB tarafından yabancı para rezervlerinin bir parçası olarak tutulmakta ve toplam yabancı para rezervlerinin %25,64'ünü (2018: %22,12) oluşturmaktadır.

Zorunlu karşılık tesisi için bankalar tarafından yatırılan 140.681.435,79 safi gram karşılığı 40.919.328.764 TL tutarındaki altınlar ile teminat olarak verilen 696.500 safi gram karşılığı 202.587.586 TL karşılığı altın bu kalemdedir.

Uluslararası standartta olmayan altınlar TCMB'ye ait olup, tamamı TCMB kasalarında muhafaza edilmektedir. Söz konusu altınlar, bilançonun aktifinde "15. Diğer Aktifler" kaleminin altında takip edilmektedir. Hazine'ye ait olan uluslararası standartta olmayan altınlar 2018 yılında 345.574,68 safi gram karşılığı 74.913.854 TL iken, 2019 yılında bakiye göstermemektedir.

3.4.2.2 Yabancı Para Banknotlar

2019 yıl sonu itibarıyla TCMB şubelerinin kasalarında bulunan yabancı para banknotların TL karşılığı 22.336.577.675 TL'dir.

Tablo 3.4.2.2.1: Yabancı Para Banknotlar

	2019	2018
Yabancı para banknotlar	22.336.577.675	18.069.286.283

3.4.2.3 Yurt Dışı Bankalar

TCMB'nin döviz rezervlerinin büyük bir bölümünü oluşturan ve bilançonun aktifinde yer alan "3. Yurt Dışı Bankalar" kalemi, GUD'u ile izlenen YP menkul kıymetler, yabancı bankalardaki depo hesapları ve cari hesaplardan oluşmaktadır.

Tablo 3.4.2.3.1: Yurt Dışı Bankalar (Aktif)

	2019		2018	
	TL	ABD Doları Karşılığı	TL	ABD Doları Karşılığı
YP menkul kıymetler	200.924.502.192	33.824.534.897	129.717.482.052	24.656.899.400
Mevduat	82.011.234.133	13.806.140.220	49.324.206.589	9.375.621.394
Diğer	160.375.795.609	26.998.383.154	185.506.622.289	35.261.385.369
Vadesiz mevduat	152.437.298.467	25.661.980.820	178.435.328.338	33.917.262.890
SDR holding hesabı	7.935.977.193	1.335.978.114	7.070.035.653	1.343.883.300
Diğer	2.519.949	424.220	1.258.297	239.179
TOPLAM	443.311.531.935	74.629.058.270	364.548.310.930	69.293.906.162

Bilançonun pasifinde yer alan "4. Yurt Dışı Bankalar" kaleminin 2019 ve 2018 yıl sonları itibarıyla bakiyeleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3.4.2.3.2: Yurt Dışı Bankalar (Pasif)

	2019		2018	
	TL	ABD Doları Karşılığı	TL	ABD Doları Karşılığı
Yurt Dışı Bankalar	11.967.962.527	2.014.740.670	10.614.051.729	2.017.535.351

3.4.2.4 IMF Üyeliğinden Doğan Bakiyeler

Türkiye'nin IMF üyeliğinden doğan mali ilişkiler çerçevesinde, ülke kotasının altın ve yabancı para olarak ödenen kısmı bilançonun aktifinde yer alan "4. Rezerv Dilimi Pozisyonu" ve pasifinde yer alan "5. Rezerv Dilimi İmkani" kalemlerinde takip edilmektedir. 112.775.000 SDR olan bu tutarın 37.750.000 SDR'lik kısmı altın olarak ödenmiştir. Türkiye'nin IMF kotası 18 Şubat 2016 tarihinde 4.658,6 milyar SDR olmuştur.

Tablo 3.4.2.4.1: IMF Üyeliğinden Doğan Bakiyeler

	2019		2018	
	TL	SDR	TL	SDR
Aktif				
Rezerv dilimi pozisyonu	927.190.940	112.775.000	825.727.273	112.775.000
SDR tahsisatı nedeniyle Hazine yükümlülüğü	8.808.044.500	1.071.329.729	7.844.169.143	1.071.329.729
Pasif				
Rezerv dilimi imkanı	927.190.940	112.775.000	825.727.273	112.775.000
SDR tahsisatı	8.808.044.500	1.071.329.729	7.844.169.143	1.071.329.729

IMF tarafından ülkemize tahsis edilmiş ve T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca kullanılmış olan 112.307.000 SDR ile 2009 yılında tahsis edilen toplam 959.022.729 SDR tutarındaki Genel ve Özel SDR Tahsisatı ise aktifte "10. SDR Tahsisatı Nedeniyle Hazine Yükümlülüğü", pasifte ise "6. SDR Tahsisatı" kalemlerinde izlenmektedir.

3.4.2.5 Menkul Kıymetler

Menkul kıymetlerin 2019 yıl sonu itibarıyla GUD'u 19.407.464.420 TL'dir.

Tablo 3.4.2.5.1: Menkul Kıymetler

	2019		2018	
	Maliyet	GUD	Maliyet	GUD
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen devlet tahvilleri, hazine bonoları	16.197.760.700	18.425.983.850	13.884.021.970	13.372.059.760
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Varlık Kiralama A.Ş. tarafından ihraç edilen kira sertifikaları	889.822.820	981.480.570	326.810.540	331.725.150
TOPLAM	17.087.583.520	19.407.464.420	14.210.832.510	13.703.784.910

3.4.2.6 Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar ve Borçlar

Bilançonun aktifinde yer alan ve TCMB'nin nakit alacaklarını gösteren "6. Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar" kalemi, 2019 yıl sonu itibarıyla 14.698.175.697 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu kaleme yansıtılan gelir reeskontları, geri satım vaadiyle alım işlemleri için 4.872.306 TL (2018: 100.419.439 TL); Bankalararası Para Piyasası işlemleri için ise 4.303.406 TL (2018: 196.678.242 TL)'dir.

Bilançonun pasifinde yer alan ve TCMB'nin nakit borçlarını gösteren "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar" kalemi 4.768.788.392 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu kaleme yansıtılan gider reeskontları, geri alım vaadiyle satım işlemleri için 136.624 TL (2018: Yok), Bankalararası Para Piyasası işlemleri için 1.251.768 TL (2018: 4.562.137 TL)'dir. TL depoları karşılığı döviz depoları işlemleri 31.12.2019 tarihi itibarıyla bakiye göstermemektedir.

Tablo 3.4.2.6.1: Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar/Borçlar

	2019	2018
Aktif		
Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar	14.698.175.697	109.297.097.563
Açık piyasa işlemleri	11.527.205.625	34.940.725.173
Bankalararası para piyasası işlemleri	3.170.970.072	74.356.372.390
Pasif		
Para Politikası İşlemlerinden Borçlar	4.768.788.392	13.597.425.610
Açık piyasa işlemleri	475.136.624	-
Bankalararası para piyasası işlemleri	4.293.651.768	7.306.262.137
Diğer	-	6.291.163.473
Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar (Net)	9.929.387.305	95.699.671.953

3.4.2.7 Yurt İçi Bankalar

"7. Yurt İçi Bankalar" kaleminde TCMB tarafı döviz depo işlemleri, karşılaşan döviz depo işlemleri TL depoları karşılığı döviz depo işlemleri gösterilmekte olup, 31.12.2019 tarihi itibarıyla bakiye göstermemektedir (2018: 6.230.499.299 TL).

Tablo 3.4.2.7.1: Yurt İçi Bankalar

	2019	2018
Türk Lirası Depoları Karşılığı Döviz Depoları	-	6.230.499.299
TOPLAM	-	6.230.499.299

3.4.2.8 Krediler ve Takipteki Alacaklar

İç krediler reeskonta kabul edilen senetler karşılığında bankalara kullanılan 6.850.762.441 ABD doları (2018: 6.841.369.399 ABD doları), 9.312.705.782 Euro (2018: 7.482.368.624 Euro), 27.468.475 İngiliz sterlini (2018: 29.972.474 İngiliz Sterlini), 345.600.000 Japon Yeni (2018: 76.000.000 Japon Yeni), 17.130.899 Çin Yuanı (2018: 36.165.706 Çin Yuanı) karşılığı 102.876.835.012 TL (2018: 81.326.052.136 TL) tutarındaki kredilerden oluşmaktadır. İç kredilerin 2019 yıl sonu bakiyesi reeskontlar dahil 102.586.379.378 TL (2018: 80.934.618.898 TL) olarak gerçekleşmiştir.

Dış krediler, Sudan Merkez Bankasına kullanılan krediden oluşmaktadır. Sudan Merkez Bankası ile TCMB arasında imzalanan bankacılık anlaşması uyarınca kullanılan bu kredinin bakiyesi 9.061.417 ABD doları (2018: 9.061.417 ABD doları) olup, karşılığı 53.826.627 TL (2018: 47.671.207 TL)'dir.

Tablo 3.4.2.8.1: Krediler ve Takipteki Alacaklar (TL)

	2019	2018
İç krediler	102.586.379.378	80.934.618.898
Dış krediler	53.826.627	47.671.207
Takipteki alacaklar (Net)		
Takipteki alacaklar	9.293.901.566	8.188.811.020
Takipteki alacaklar karşılığı	-9.293.901.566	-8.188.811.020
TOPLAM	102.640.206.006	80.982.290.104

NOT: Irak Merkez Bankasından olan kredi alacağına yıl içinde 8.035.364 ABD doları (2018: 7.336.311 ABD doları) karşılığı 45.682.063 TL (2018: 36.045.032 TL) faiz tahakkuk ettirilmiştir.

Irak Merkez Bankasından 1.472.002.738 ABD doları (2018: 1.463.967.375 ABD doları) karşılığı 8.743.990.667 TL (2018: 7.701.785.962 TL) kredi alacağı bulunmaktadır. Irak Bekhme Barajı projesi kapsamında satın alınan senetler karşılığı kullanılan kredilerden ise 92.574.475 ABD doları (2018: 92.574.475 ABD doları) karşılığı 549.910.899 TL (2018: 487.025.058 TL) alacak bulunmaktadır. Irak Merkez Bankasına kullanılan kredinin anaparası ve aylık olarak tahakkuk ettirilen faiz tutarı günlük olarak değerlendirilmekte; değerlendirme sonucu oluşan kur farkına 213 sayılı VUK'un 323. maddesi ve TCMB Kanunu'nun 59. maddesi kapsamında karşılık ayrılmakta ve ayrılan karşılıklar kâr-zarar hesapları içinde izlenmektedir. Toplam 9.293.901.566 TL olan alacak, ayrılan karşılıkla netleştirildiği için Takipteki Alacaklar kalemi 31.12.2019 tarihi itibarıyla bakiye göstermemektedir.

3.4.2.9 İştirakler

BIS, Dünya Bankalararası Finansal Telekomünikasyon Kuruluşu (SWIFT) ve IILM'de bulunmaktadır.

Merkez bankacılığı faaliyeti çerçevesinde satın alınan BIS iştiraki, net varlık değerinin %70'i olarak hesaplanan GUD'u ile değerlendirilmiştir.

Tablo 3.4.2.9.1: İştirakler

İştirak Adı	Hizmet Alanı	Hisse Payı (%)	2019		Hisse Payı (%)	2018	
			TL	Döviz		TL	Döviz
BIS	Bankacılık düzenleme hizmetleri	1,43	1.700.705.508	10.000.000 SDR	1,43	1.415.968.835	10.000.000 SDR
SWIFT	Elektronik fon transfer hizmetleri	0,007	286.774	43.120 EUR	0,007	248.836	41.280 EUR
IILM	Likidite yönetimi	13,33	59.402.000	10.000.000 USD	13,33	52.609.000	10.000.000 USD
	TOPLAM		1.760.394.282			1.468.826.671	

İştiraklerin hareket tablosu aşağıda verilmiştir:

Tablo 3.4.2.9.2: İştirakler Hareket Tablosu

	2019	2018
1 Ocak bakiyesi	1.468.826.671	1.064.813.130
GUD değişiklikleri	291.567.611	404.013.541
31 Aralık Bakiyesi	1.760.394.282	1.468.826.671

3.4.2.10 Duran Varlıklar (Net)

TCMB duran varlıkları, arsalar, binalar, demirbaşlar ve yazılım ürünlerinden oluşmaktadır.

Tablo 3.4.2.10.1: Duran Varlık Hareket Tablosu

	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
1 Ocak net bilanço değeri	377.084.638	137.061.565	27.832.388	541.978.591
Alımlar	42.175.989	90.328.879	21.188.276	153.693.144
Elden çıkarılanlar (net) (*)	-8.920.572	-272.062	-	-9.192.634
Dönem içi amortisman	-7.734.524	-46.891.179	-10.633.759	-65.259.462
31 Aralık net bilanço değeri	402.605.531	180.227.203	38.386.906	621.219.640

(*) Elden çıkarılanlar, amortismanı düşülmüş değeriyle gösterilmiştir.

2019	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
Kayıtlı değeri	576.092.613	402.676.617	89.275.567	1.068.044.797
Birikmiş amortismanlar	-173.487.082	-222.449.414	-50.888.661	-446.825.157
Net bilanço değeri	402.605.531	180.227.203	38.386.906	621.219.640
2018	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
Kayıtlı değeri	542.837.195	323.882.063	69.102.499	935.821.757
Birikmiş amortismanlar	-165.752.557	-186.820.498	-41.270.111	-393.843.166
Net bilanço değeri	377.084.638	137.061.565	27.832.388	541.978.591

3.4.2.11 Diğer Aktifler

Tablo 3.4.2.11.1: Diğer Aktifler

	2019	2018
Uluslararası standartta olmayan altın	823.825.377	688.884.578
Madeni para	122.160.554	83.669.894
Gelir tahakkukları	86.116.658	68.490.602
Hazine'den tahsil edilecek masraf ve komisyonlar	47.236.207	32.608.323
EFT mesaj ücretleri	27.522.275	20.677.860
Diğer	11.358.176	15.204.419
Diğer	9.565.719.455	11.242.763.656
Kurumlar vergisinden mahsup edilecek geçici vergi	6.074.105.823	7.222.981.210
Kurumlar vergisinden mahsup edilecek gelir vergisi stopajı	79.199.921	502.021.428
Depolar	92.261.261	71.981.094
Peşin ödenen ücretler	3.781.891	3.889.674
Diğer	3.316.370.558	3.441.890.250
TOPLAM	10.597.822.044	12.083.808.730

3.4.2.12 Tedavüldeki Banknotlar

Tablo 3.4.2.12.1: Tedavüldeki Banknotlar

	2019	2018
1 Ocak bakiyesi	132.261.722.385	131.457.662.382
Tedavüle giren banknotlar	62.303.350.732	48.951.300.434
Tedavülden çekilen ve imha edilen banknotlar	-41.202.696.930	-48.147.240.431
31 Aralık Bakiyesi	153.362.376.187	132.261.722.385

Tedavüldeki banknotlar, 2019 yıl sonunda 153.362.376.187 TL bakiye göstermektedir.

3.4.2.13 Mevduat

Tablo 3.4.2.13.1: Mevduat

	2019	2018
Kamu sektörü mevduatı	73.654.995.083	39.591.687.989
Hazine, genel ve özel bütçeli idareler	73.643.384.043	39.583.629.564
Diğer	11.611.040	8.058.425
Bankacılık sektörü mevduatı	412.597.687.713	368.580.902.886
Yurt içi bankalar	184.450.123.630	189.583.160.844
Bankalar mevduatı	9.048.542.622	27.963.987.094
Nakit	383.293.235	848.704.494
Teminat	8.665.249.386	27.115.282.600
Nakit	8.462.661.800	27.115.282.600
Altın	202.587.586	-
Zorunlu karşılık serbest	175.401.581.008	161.619.173.750
Yurt dışı bankalar	34.123.186.173	20.316.851.259
Zorunlu karşılıklar bloke hesabı	194.024.377.911	158.680.890.783
Nakit	153.105.049.147	107.724.618.540
Altın	40.919.328.764	50.956.272.243
Diğer mevduat	2.452.310.403	4.107.083.482
İşçi dövizleri	2.137.782.224	2.396.693.504
Uluslararası kuruluşlar	138.101.416	91.036.932
IMF	95.790.468	67.975.325
Diğer	42.310.948	23.061.607
Fonlar	175.870.210	212.338.931
Diğer	556.552	1.407.014.115
Finansman şirketleri	44.266	1.406.364.250
Elçilikler mevduatı	6.270	5.758
Diğer	506.016	644.107
TOPLAM	488.704.993.198	412.279.674.358

3.4.2.14 Vergi Yükümlülüğü

TCMB, kurumlar vergisine tabidir. Vergiye tabi kurum kazancı üzerinden tahakkuk ettirilecek kurumlar vergisi tutarı, ticari kazançta vergi matrahından indirilemeyen giderlerin eklenmesi ve vergiye tabi olmayan gelirler ve indirimler düşüldükten sonra kalan matrah üzerinden hesaplanmaktadır.

Tablo 3.4.2.14.1: Ödenecek Vergiler

	2019	2018
Kurumlar vergisi	11.051.920.643	10.610.547.065
Diğer vergiler	691.973.763	166.326.142
Mükellefiyetten doğan vergiler	544.593.009	36.476.712
Sorumlu sıfatıyla ödenecek vergiler	147.380.754	129.849.430
TOPLAM	11.743.894.405	10.776.873.207

2019 yılında uygulanan kurumlar vergisi oranı %22'dir (2018: %22). Türkiye'de geçici vergi üçer aylık dönemler itibarıyla hesaplanmakta ve tahakkuk ettirilmektedir. 2019 yılında uygulanan geçici vergi oranı %22'dir (2018: %22).

TTK ile vergi mevzuatının farklı hükümler içerdiği konularda oluşan geçici farklar için geçerli kurumlar vergisi oranı olan %22 üzerinden ertelenmiş vergi varlığı veya yükümlülüğü hesaplanmaktadır (2018: %22).

2019 yıl sonu itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan geçici farklar ve hesaplanan ertelenmiş vergi varlığı/yükümlülüğünün detayı aşağıdadır.

Tablo 3.4.2.14.2: Geçici Farklar ve Ertelenmiş Vergi Varlığı / Yükümlülüğü

	2019		2018	
	Toplam Geçici Farklar	Ertelenmiş Vergi Varlığı/ Yükümlülüğü	Toplam Geçici Farklar	Ertelenmiş Vergi Varlığı/ Yükümlülüğü
Toplam varlıklar	214.026.051	47.085.731	197.167.415	43.376.831
Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğü	209.545.034	46.099.908	173.605.469	38.193.203
Duran varlıklar amortisman düzeltmesi	4.481.017	985.824	23.561.946	5.183.628
Toplam yükümlülükler	-1.618.489.508	-89.016.923	-1.342.749.835	-73.851.241
BİS iştirakinin GUD düzeltmesi	-1.618.489.508	-89.016.923	-1.342.749.835	-73.851.241
Net Varlık/Yükümlülük	-1.404.463.457	-41.931.192	-1.145.582.419	-30.474.410

Tablo 3.4.2.14.3: Ertelenmiş Vergi Varlığı / Yükümlülüğü Hareketi

	2019	2018
1 Ocak bakiyesi	-30.474.410	-13.916.694
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen ertelenmiş vergi (net)	3.709.564	8.635.306
Diğer pasif hesaplar ile ilişkilendirilen ertelenmiş vergi	-15.166.346	-25.193.021
31 Aralık Bakiyesi	-41.931.192	-30.474.410

3.4.2.15 Karşılıklar**Tablo 3.4.2.15.1: Karşılıklar**

	2019	2018
Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı karşılıkları	209.545.034	173.605.469
Kıymet yollaması dahili sigorta karşılığı	243.056.337	243.056.337
TOPLAM	452.601.372	416.661.807

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 59. maddesi kapsamında ayrılan kıymet yollaması dahili sigorta karşılığının 2019 yılı sonu itibarıyla bakiyesi 243.056.337 TL'dir.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri uyarınca, işverenler çalışanlardan emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde emekli olanlara ya da iş sözleşmesi sona erenlere, hak kazandıkları yasal emekli ikramiyesi veya kıdem tazminatlarını ödemekle yükümlüdür.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı karşılığı, TCMB'nin, çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir.

Her hizmet yılına ait azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olması temel varsayım olarak hesaplamalarda dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 2019 yıl sonu itibarıyla, finansal tablolarda karşılıklar, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak geleceğe ilişkin muhtemel yükümlülüğün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanmaktadır.

Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, TCMB çalışanlarının kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 01.07.2019 tarihinden itibaren geçerli olan 6.380 TL (2018: 5.434 TL) tavan tutarı dikkate alınmıştır.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğünün dönem içerisindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.4.2.15.2: Emekli İkramiyesi ve Kıdem Tazminatı Yükümlülüğü Hareketi

	2019	2018
1 Ocak bakiyesi	173.605.469	143.394.309
Ayrılan karşılık	40.895.614	32.553.264
Ödenen emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı	-4.956.049	-2.342.103
31 Aralık Bakiyesi	209.545.034	173.605.469

3.4.2.16 Sermaye ve İhtiyat Akçesi

25.000 TL olan TCMB'nin sermayesi, her biri 10 kuruşluk 250.000 adet hisseye ayrılmış olup; hisse senetleri nama yazılıdır.

Tablo 3.4.2.16.1: Sermaye ve İhtiyat Akçesi

	2019	2018
Ödenmiş sermaye	25.000	25.000
Sermaye enflasyon düzeltme farkı	46.208.524	46.208.524
İhtiyat akçesi	5.511.149.904	27.555.926.908
İhtiyat akçesi	5.349.978.340	27.394.755.344
Hususi ihtiyat akçesi	161.171.564	161.171.564
TOPLAM	5.557.383.428	27.602.160.432

9 Temmuz 2019 tarih ve 30836 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve aynı gün yürürlüğe giren 7186 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile 1211 sayılı Bankamız Kanununa eklenen Geçici 12. maddesine istinaden birikmiş ihtiyat akçelerinin tamamı ve birikmiş fevkalade ihtiyat akçelerinden son yılın kârından ayrılan kısmı hariç tamamı 40.769.701.569,60 TL, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na aktarılmıştır.

20 Ocak 2020 tarihinde yapılan Bankamız Hissedarları Olağanüstü Genel Kurul Toplantısında alınan karar çerçevesinde, 2018 yılı kârından ayrılan ihtiyat akçesinin tamamı 5.349.978.340,19 TL kâra katılarak dağıtılmıştır.

2019 ve 2018 yıl sonları itibarıyla TCMB hissedar bilgilerinin dökümü aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.4.2.16.2: Hissedar Bilgileri

	2019		2018	
	Pay (TL)	Pay (%)	Pay (TL)	Pay (%)
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı	13.780	55,12	13.780	55,12
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	4.806	19,22	4.806	19,22
Mervak İç ve Dış Ticaret A.Ş.	1.280	5,12	1.280	5,12
T. Garanti Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	621	2,48	621	2,48
T. İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	582	2,33	582	2,33
T. Halk Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	277	1,11	277	1,11
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	139	0,56	139	0,56
Akbank T.A.Ş. Genel Müdürlüğü	8	0,03	8	0,03
Türk Ekonomi Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	2	0,01	2	0,01
ING Bank A.Ş.	5	0,02	5	0,02
Diğer	3.500	13,99	3.500	13,99
Ödenmiş Sermaye	25.000	100,00	25.000	100,00

3.4.2.17 Değerleme Hesabı

Tablo 3.4.2.17.1: Değerleme

	2019	2018
Değerleme hesabı	50.660.800.568	45.004.664.079

Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin ve uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının değişmesi nedeniyle TCMB'nin aktifindeki ve pasifindeki dövizlerin, efektiflerin ve yabancı para cinsinden diğer varlık ve yükümlülükler ile altınların değerlemesi sonucu oluşan aleyhte ve lehte değerlendirme farklarının takip edildiği bu kalemdede, 2019 yıl sonu itibarıyla lehte kur farkı olan 50.660.800.568 TL'lik tutar yer almaktadır.

3.4.2.18 Diğer Pasifler

Tablo 3.4.2.18.1: Diğer Pasifler

	2019	2018
Hazine altınları	-	114.314.724
Akreditifler	161.425.298	115.917.447
Gider tahakkukları	24.389.256	49.467.737
Diğer	4.098.615.216	3.686.938.870
Muhasebe politika değişikliklerinden oluşan fark	1.532.030.163	1.271.444.770
Vergi daireleri, icra memurlukları ve mahkeme kararları uyarınca tutulan bloke paralar	5.554.516	5.523.264
Gelecek yıl valörü ile yurt dışı bankalar hesaplarına gönderilecek paralar	367.411.413	182.045.309
Diğer	2.193.619.124	2.227.924.999
TOPLAM	4.284.429.770	3.966.638.778

3.4.2.19 Nazım Hesaplar

2019 yıl sonu itibarıyla, Türk lirası, yabancı para ve adet olarak takip edilen nazım hesaplar toplamı 1.682.682.315.694'tür (2018: 1.497.251.202.204'tür). Geri satım vaadiyle alım işlemleri nedeniyle bankalardan alınan teminatların nominal değeri 8.177.300.161 TL (2018: 30.326.643.778 TL) gerçeğe uygun değeri ise 11.592.471.455 TL (2018: 34.917.974.858 TL) olup bu hesaplar altında nominal değeriyle gösterilmektedir.

3.4.2.20 Kâr/Zarar Hesapları

Tablo 3.4.2.20.1: Kâr / Zarar Tablosu

	2019	2018
NET FAİZ GELİR/GİDERİ	18.968.625.670	17.832.803.707
Faiz Geliri	30.964.836.304	30.135.305.125
TL ve YP menkul kıymetler	3.733.945.327	5.070.791.093
Geri satım vaadiyle alım işlemleri	6.056.497.894	11.713.015.184
Bankalararası para piyasası işlemleri	7.628.826.996	11.356.862.149
Krediler	985.519.059	605.204.985
Bankalar	12.560.047.029	1.389.431.714
Faiz Gideri	-11.996.210.634	-12.302.501.417
İşçi dövizleri	-33	-7.394
Geri alım vaadiyle satım işlemleri	-34.025.309	-18.208.996
Bankalararası para piyasası işlemleri	-1.010.999.739	-381.565.836
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı hesapları	-5.029.130.606	-4.296.484.972
IMF genel kaynak kullanım hesabı	-84.213.618	-68.391.037
TL zorunlu karşılıklar	-2.192.276.758	-2.408.331.065
YP zorunlu karşılıklar	-749.009.712	-1.802.137.545
Bankalar	-2.896.554.859	-3.327.374.573
NET KOMİSYON VE HİZMET GELİRİ/GİDERİ	772.359.973	676.184.695
Komisyona ve Hizmet Geliri	827.391.458	713.448.983
EFT işlemleri komisyon ve mesaj ücretleri	403.160.771	353.690.326
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı alınan komisyonlar	325.389.331	237.905.409
Bankalardan alınan komisyon ve muhafaza ücretleri	54.444.229	85.646.269
Havale ücretleri	4.074.004	3.095.660
Bankalardan NYS Kapsamında Tahsil Edilen Ücretler	40.076.976	32.663.555
Diğer	246.147	447.764
Komisyona ve Hizmet Gideri	-55.031.485	-37.264.289
Bankalara ödenen komisyon ve muhafaza ücretleri	-54.145.404	-36.318.246
Diğer	-886.081	-946.042
NET FAİZ DIŞI GELİR/GİDER	36.040.032.179	48.372.478.791
Faiz Dışı Gelir	72.665.390.994	75.941.945.672
YP alım satım ve altın satım kârı	45.039.037.963	71.655.717.880
Menkul kıymetler alım satım kârı ve değer artışı	3.215.466.397	189.295.750
İştirak geliri	14.429.106	11.631.728
Diğer	24.396.457.529	4.085.300.314
Faiz Dışı Gider	-36.625.358.815	-27.569.466.882
YP alım satım zararı	-5.632.188.130	-5.006.626.881
Menkul kıymetler alım satım zararı ve değer azalışı	-1.126.274.899	-1.666.929.325
Takipteki alacak karşılık gideri	-1.105.090.546	-2.345.362.647
Ücretler ve maaşlar	-954.076.364	-766.355.162
Sosyal güvenlik gideri	-129.205.169	-93.888.834
Genel faaliyet gideri	-188.336.750	-174.594.461
Banknot kâğıdı ve mürekkep gideri	-185.839.916	-151.586.286
Amortismanlar	-65.676.997	-55.021.468
Diğer	-27.238.670.044	-17.309.101.818
VERGİ ÖNCESİ KÂR	55.781.017.822	66.881.467.192
ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİ/GİDERİ	3.709.564	8.635.306
RAPORLANAN DÖNEM KÂRI	55.784.727.386	66.890.102.499

3.4.2.21 Kâr Dağıtım

6102 sayılı TTK'nın 6335 sayılı Kanunla değişik 64'üncü maddesinin 5. fıkrasında, bu Kanuna tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı VUK'un defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanununun 175. ve mükerrer 257. maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda oldukları belirtilmiştir. Anılan fıkrada ayrıca, 6102 sayılı Kanunun defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, aktifleştirme, karşılıklar, hesaplar, değerlendirme, saklama ve ibraz hükümlerinin; 213 sayılı Kanun ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına, vergi kanunlarına uygun olarak vergi matrahının tespit edilmesine ve buna yönelik mali tabloların hazırlanmasına engel teşkil etmeyeceği hükme bağlanmıştır.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 60. maddesi, 6102 sayılı TTK'nın 6335 sayılı Kanunla değişik 64. maddesi hükümleri dikkate alınarak, TCMB'nin 213 sayılı VUK hükümlerine uygun olarak tutulmakta olan defter kayıtlarında yer alan 55.761.948.959 TL'lik 2019 yılı dönem kârının aşağıdaki şekilde dağıtılması öngörülmüştür.

Tablo 3.4.2.21.1: Kâr Dağıtım (1211 sayılı Kanun md. 60)

	2019	2018
Raporlanan dönem kârı (6102 sayılı TTK)	55.784.727.386	66.890.102.499
Raporlama düzeltme farkları	22.778.427	15.371.371
Dağıtım tabi dönem kârı (213 sayılı VUK)	55.761.948.959	66.874.731.127
Vergi karşılıkları (-)	11.051.920.643	10.610.547.065
Kurumlar vergisi	11.051.920.643	10.610.547.065
Vergi karşılığı sonrası kâr	44.710.028.316	56.264.184.062
Diğer dağıtımlar (-)	5.600.488.157	18.745.588.199
1-İhtiyat akçesi	5.576.194.746	18.724.924.566
2-Hissedarlar hissesi	3.000	3.000
İlk kâr hissesi	1.500	1.500
İkinci kâr hissesi	1.500	1.500
3-Temettü miktarı (Md.60/c)	24.290.411	20.660.634
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına Aktarılacak Tutar	39.109.540.159	37.518.595.863

20 Ocak 2020 tarihinde yapılan Bankamız Hissedarları Olağanüstü Genel Kurul Toplantısında alınan karar çerçevesinde, hissedarlara toplam 35.198.588.843,36 TL kâr payı avansı dağıtılmış olup dağıtılan tutarlar kâr dağıtımında mahsup edilecektir.